
LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 115:2005 „GYDYTOJAS NEUROLOGAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO

2005 m. balandžio 22 d. Nr. V-279
Vilnius

**GYDYTOJAS NEUROLOGAS
TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ**

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši medicinos norma nustato gydytojo neurologo teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.
2. Ši medicinos norma privaloma visiems Lietuvos Respublikoje praktikuojantiems gydytojams neurologams, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms ir tobulinančioms šiuos specialistus bei kontroliuojančioms jų veiklą.

II. NUORODOS

3. Ši medicinos norma parengta vadovaujantis šiais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais:
 - 3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. 63-1231; 1998, Nr. 112-3099);
 - 3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 66-1572; 1998, Nr. 109-2995);
 - 3.3. Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymu (Žin., 1996, Nr. 102-2313; 2004, Nr. 68-2365);
 - 3.4. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 102-2317; 2004, Nr. 115-4284);
 - 3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 55-1287; 2002, Nr. 123-5512);
 - 3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti“ (Žin., 2000, Nr. 100-3192; 2003, Nr. 112-5031);
 - 3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 55-1915);
 - 3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. V-288 „Dėl ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, metodikų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 90-3311);
 - 3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl Licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 86-3152);
 - 3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-396 „Dėl Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 90-3316; 2005, Nr. 37-1212);
 - 3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 58 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 79:2000 „Gydytojas neurochirurgas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 12-317);
 - 3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. V-448 „Dėl informavimo apie laikinų medicinos praktikos paslaugų teikimą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 98-3673);
 - 3.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-469 „Dėl Medicinos praktikos profesinių kvalifikacijų rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 105-3906).

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

4. Šioje medicinos normoje vartojami terminai ir apibrėžimai:

4.1. **gydytojas neurologas** – medicinos gydytojas, įgijęs gydytojo neurologo profesinę kvalifikaciją;

4.2. **gydytojo neurologo praktika** – gydytojo neurologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra, apimanti nervų sistemos ligų diagnostiką, gydymą ir profilaktiką.

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Gydytojo neurologo profesinė kvalifikacija įgyjama baigus medicinos studijas ir neurologijos rezidentūrą. Užsienyje įgyta gydytojo neurologo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis gydytojo neurologo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo neurologo profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal gydytojo neurologo profesinę kvalifikaciją.

7. Gydytojas neurologas verčiasi gydytojo neurologo praktika sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti neurologijos paslaugas.

8. Gydytojas neurologas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais.

9. Gydytojas neurologas savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, šia medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais, vidaus tvarkos taisyklėmis ir pareigybės aprašymu.

V. TEISĖS

10. Gydytojas neurologas turi teisę:

10.1. verstis gydytojo neurologo praktika šios medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. turėti spaudą, išduotą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.3. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.4. išduoti asmens sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.5. konsultuoti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.6. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo neurologo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

10.7. nustatyti žmogaus mirties atvejus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.8. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus ligonius Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.10. taikyti diagnostikos ir gydymo metodus, tarp jų ir intervencinius, šios medicinos normos bei kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.11. dalyvauti pasitarimuose, konferencijose, kuriose nagrinėjami asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros klausimai;

10.12. naudotis gydytojams nustatytais socialinėmis, kvalifikacijos tobulinimo ir kitomis garantijomis;

10.13. siūlyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, apskričių ir savivaldybių gydytojams, sveikatos priežiūros įstaigų administracijai, kaip gerinti nervų sistemos ligų diagnostiką, gydymą ir profilaktiką;

10.14. įdiegti naujus diagnostikos ir gydymo metodus, naudojant Lietuvoje įteisintą medicinos įrangą;

10.15. turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų.

VI. PAREIGOS

11. Gydytojas neurologas privalo:

11.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą;

11.2. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siūsti pacientą konsultuotis ir gydytis pas atitinkamos srities specialistą;

11.3. bendradarbiauti su kitais asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos ir socialinės rūpybos darbuotojais bei specialistais;

11.4. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

11.5. vykdyti privalomasias sveikatos programas;

11.6. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

11.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

11.8. laikytis Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių;

11.9. paaiškinti gydytojo neurologo praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų prašymu;

11.10. teikti specializuotą neurologinę pagalbą pagal šios normos VII skyriuje nurodytą kompetenciją;

11.11. taikyti tik Lietuvoje įteisintus tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus;

11.12. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytas pareigas.

VII. KOMPETENCIJA

12. Gydytojo neurologo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs gydytojo neurologo profesinę kvalifikaciją suteikusias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją ir atsižvelgdamas į nuolatinę neurologijos mokslo ir praktikos pažangą.

13. Gydytojas neurologas turi:

13.1. žinoti:

13.1.1. medicinos etikos ir deontologijos reikalavimus;

13.1.2. medicinos statistikos pagrindus;

13.1.3. sveikatos priežiūros pagrindinius rodiklius;

13.1.4. sveikatos draudimo pagrindinius principus bei rūšis;

13.1.5. darbo su dokumentais bei raštvedybos pagrindus;

13.1.6. racionalios mitybos pagrindus;

13.1.7. medicinos slaugos principus;

13.1.8. saugos darbe reikalavimus;

13.2. išmanyti:

13.2.1. neurologinės pagalbos organizavimą Lietuvoje;

13.2.2. neurologinių ligų rizikos veiksnius bei pirminės ir antrinės profilaktikos principus;

13.2.3. neurologinių ligonių slaugos ypatumus;

13.2.4. neurologinių ligonių reabilitacinio, sveikatą grąžinančio ir antirecidyvinio gydymo būdus, indikacijas ir kontraindikacijas;

13.2.5. neurologinių ligonių laikino ir pastovaus nedarbingumo ekspertizės pagrindus;

13.2.6. profesinės neurologinės patologijos pagrindus;

13.2.7. neurologinių ligų chirurginio ir invazinio nechirurginio gydymo bei diagnostikos bendruosius principus, indikacijas ir kontraindikacijas;

13.2.8. nervų sistemos histologiją, anatomiją, fiziologiją ir bendrąją patologiją;

13.3. pagal savo kompetenciją ir sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, reikalavimus mokėti diagnozuoti ir gydyti šias ligas (pagal Tarptautinę statistinę ligų ir sveikatos problemų klasifikaciją TLK-10):

13.3.1. uždegimines, infekcines ir parazitines centrinės nervų sistemos ligas G00–G09, A17, A83–A88;

13.3.2. sisteminę atrofiją, pažeidžiančią centrinę nervų sistemą G10–G13;

13.3.3. ekstrapiramidinius ir judesių sutrikimus G20–G26;

13.3.4. tikus F95;

13.3.5. hepatolentikulinę degeneraciją (Wilsono ligą) E83.0;

13.3.6. Sydenhamo (reumatinę) chorėją I02;

13.3.7. degeneracines nervų sistemos ligas G30–G32;

13.3.8. lengvą pažinimo sutrikimą ir demencijos sindromą F06.7, F00–F03;

13.3.9. delyrą F05;

13.3.10. demielinizuojančias centrinės nervų sistemos ligas G35–G37;

13.3.11. smegenų dangalų, galvinių nervų, galvos ir nugaros smegenų gerybinius, piktybinius ir metastazinius navikus D32, D33, D36.1, D42, D43, D48.2, C70, C71, C72, C79.3, C79.4;

13.3.12. epilepsiją, epilepsinius sindromus, epilepsinę būklę G40, G41;

13.3.13. galvos skausmo sindromus ir ligas G43, G44;

13.3.14. galvos ir nugaros smegenų kraujotakos ligas, jų sukeltus sindromus bei padarinius G45, G46, G95.1, I60–I69, Q28.2, Q28.3;

13.3.15. ortostatinę hipotenziją I95.1;

13.3.16. miego sutrikimus G47, F51;

13.3.17. nervų, nervų šaknelių ir rezginių ligas G50–G59, M50.1, M51.1, M54.1–M54.5,

13.3.18. mielopatiją G95.1, G99.2, M47.1, M50.0, M51.0;

13.3.19. polineuropatijas ir kitas periferinių nervų sistemos ligas G60–G64;

13.3.20. mioneuralinės jungties ir raumenų ligas G70–G73;

13.3.21. cerebrinį paralyžių ir kitus paralyžinius sindromus G80–G83;

13.3.22. autonominės (vegetacinės) nervų sistemos ligas G90;

13.3.23. hidrocefaliją G91;

- 13.3.24. smegenų cistas G93.0;
- 13.3.25. smegenų kompresiją G93.5;
- 13.3.26. smegenų edemą G93.6;
- 13.3.27. poradiacinę encefalopatiją G93.8;
- 13.3.28. gerybinę intrakranijinę hipertenziją G93.2;
- 13.3.29. povirusinį nuovargio sindromą G93.3;
- 13.3.30. „užrakinto žmogaus“ sindromą G96.8;
- 13.3.31. cerebrinę komą R40.2;
- 13.3.32. vegetacinę būklę G96.8;
- 13.3.33. siringomieliją ir siringobulbiją G95.0;
- 13.3.34. neurogeninę šlapimo pūslę G95.8, N31;
- 13.3.35. intrakranijinius, nervų ir nugaros smegenų sužalojimus S06, S14, S24, S34;
- 13.3.36. įgimtas nervų sistemos formavimosi ydas Q00–Q07;
- 13.3.37. neurokutanines ligas ir sindromus (fakomatozes) Q82.3, Q85;
- 13.3.38. disociacinius judėjimo, jutimų ir traukulinius sutrikimus F44.4– F44.6;
- 13.3.39. organinę neurologinę simptomatiką imituojančius somatoforminius sutrikimus F45;
- 13.3.40. toksinius ir metabolinius nervų sistemos sutrikimus G92, E51.2;
- 13.3.41. paveldimas neurometaboles ligas E71, E72.2, E72.5, E72.8, E75–E77, E79;
- 13.3.42. vestibulinės funkcijos sutrikimus H81;
- 13.3.43. neurogeninės kilmės sinkopes R55;
- 13.3.44. stabilę A35;
- 13.3.45. poliomielitą A80;
- 13.3.46. centrinės nervų sistemos lėtinę virusinę infekciją A81
- 13.3.47. pasiutligę A82;
- 13.3.48. botulizmą A05.1;
- 13.3.49. neuroboreliozę A69.2;
- 13.3.50. neurotoksoplazmozę B58.2;
- 13.3.51. neurocisticerkozę B69.0;
- 13.3.52. neuroechinokokozę B67;
- 13.3.53. neurosifilį A52.1;
- 13.3.54. ŽIV encefalopatiją B22.0;
- 13.3.55. nervų sistemos ligas, pasireiškusius po procedūrų G97;
- 13.4. žinoti smegenų mirties kriterijus, jų nustatymo tvarką ir mokėti diagnozuoti smegenų mirtį;
- 13.5. parinkti tinkamą neurologinio tyrimo taktiką diagnozei patvirtinti;
- 13.6. gebėti atlikti:
 - 13.6.1. bendros somatinės paciento būklės įvertinimą (matuoti arterinį kraujo spaudimą, skaičiuoti širdies susitraukimų dažnį, auskultuoti širdį ir plaučius, palpuoti pilvą);
 - 13.6.2. klinikinį neurologinį ligonio ištyrimą;
 - 13.6.3. skausmo vertinimą;
 - 13.6.4. juosmeninę punkciją ir likvoro dinامينius mėginius;
 - 13.6.5. protinės būklės vertinimo testus;
 - 13.6.6. kaklo kraujagyslių auskultaciją;
 - 13.6.7. autonominių (vegetacinių) funkcijų testus (ortostazinių mėginių, karotidinio sinuso jautrumo mėginių, Valsalvos mėginių, kalorinių mėginių);
 - 13.6.8. farmakologinius (neostigmino, edrofoniumo) mėginius;
 - 13.6.9. komos gylio įvertinimą pagal Glasgow'o skalę;
 - 13.6.10. būtinąją medicinos pagalbą;
- 13.7. gebėti įvertinti:
 - 13.7.1. smegenų skysčio tyrimą;
 - 13.7.2. kaukolės ir stuburo rentgenogramas;
 - 13.7.3. elektroencefalogramą;
 - 13.7.4. akių dugno tyrimą;
 - 13.7.5. galvos ir nugaros smegenų kompiuterines tomogramas;
 - 13.7.6. galvos ir nugaros smegenų magnetinio rezonanso tomogramas;
 - 13.7.7. akipločio ir spalvinio matymo tyrimą;
 - 13.7.8. audiogramą;
 - 13.7.9. ultragarsinių galvos kraujagyslių tyrimų duomenis (ekstrakraninės duplekssonografijos, transkraninės duplekssonografijos, transkraninės spalvinės duplekssonografijos);
 - 13.7.10. galvos kraujagyslių angiografijos duomenis;
 - 13.7.11. elektroneuromiografijos duomenis;

- 13.7.12. sukeltųjų potencialų tyrimo duomenis;
- 13.7.13. mielografijos duomenis;
- 13.7.14. radioizotopinių nervų sistemos tyrimų duomenis;
- 13.7.15. genetinio neurologinio tyrimo duomenis;
- 13.7.16. nervų sistemos patomorfologinio tyrimo duomenis;
- 13.7.17. laboratorinius tyrimus (koagulogramą, lipoproteinogramą, kraujo fermentų, elektrolitų, šarmų ir rūgščių pusiausvyrą, vaistų nuo epilepsijos koncentraciją).
- 14. Gydytojas neurologas gali atlikti:
 - 14.1. kontrastinių preparatų ir vaistų suleidimą endoliumbaliai;
 - 14.2. infiltruojamąsias blokadas;
 - 14.3. blokadas nervų kanaluose;
 - 14.4. mielografiją;
 - 14.5. akių dugno tyrimą (įvertinti edeminius, atrofinius ir kitus akių dugno pakitimus).
- 15. Gavęs pažymėjimą, liudijantį apie pasirengimą atlikti šiuos neurologinės funkcinės diagnostikos tyrimus, gydytojas neurologas gali atlikti:
 - 15.1. elektroneuromiografiją;
 - 15.2. sukeltųjų potencialų tyrimą;
 - 15.3. elektroencefalografiją;
 - 15.4. polisomnografiją;
 - 15.5. ekstrakraninę duplekssonografiją;
 - 15.6. transkraninę doplerografiją;
 - 15.7. transkraninę spalvinę duplekssonografiją;
 - 15.8. smegenų kraujagyslių angiografiją;
 - 15.9. smegenų kraujagyslių stentavimą;
 - 15.10. smegenų kraujagyslių angioplastiką.

VIII. ATSAKOMYBĖ

- 16. Gydytojas neurologas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.